بسم الله الرحمن الرحيم

ﷺ

ﷺ

ﷺ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَكْرَمِ الْأَعْدَلِ ، الْقَائِلِ فِي كِتَابِهِ الْمُنَزَّلِ، "وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ"، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْحَاكِمِ الْأَمْثَلِ ، وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ الَّذِينَ سَارُوا عَلَى نَهْجِهِ الْأَقْسَطِ الْأَفْضَلِ .

ﷺ!

ﷺ

ﷺ

ރާއްޖޭ އުއްދޫރިޔަތުކުރު ހިނގާދާނެ ތަރައްޤީއާއި ގުޅޭ މަސައްކަތް. އަޅުގަނޑުގެ
މި ދެއްކެވި އަދިވެސް ސަރުކާރާ ގުޅިގެން. މިގޮތުން އެކުގައި ފުރިހަމަކުރުމަށް އެހީތެރިވެދެއްވި
ކުރެއްވުން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ކުރަން.

ދައުލަތް ހިންގުން

1986 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތް ހިންގުމުގެ އުސޫލުތަކުގައި ކަންތައްތައް ހިނގަމުންދާގޮތުގައި
ވަނީ، ކުރިއަށްދާގޮތް އުއްމީދުކުރެވުނު އެއްފަދައިން، ހިތްހަމަޖެހޭފަދަ ގޮތެއްގައި. ދައުލަތުގެ ކަންތައްތައް
ހިންގުމުގައި އުނދަގޫ ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ގެނެސްދިނުމަށް، ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ
ފަރާތަށް ބަދަލުގެނައުން، އަދި ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ރަނގަޅުކޮށް ރައްކާތެރިކަމާ ފުރުޞަތު ދެވުނު ގޮތަށް
ކުރުމުގެ މަސައްކަތް. މިކަމުގައި، ސަރުކާރުގެ ވަޒާރާތަކާއި މުއައްސަސާތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާ
މުވައްޒަފުންނަށް ތަމްރީނު ދެވިފައިވާ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުން. ވަޒީފާތަކާއި މުވައްޒަފުން މަސައްކަތް
ކުރުމުން އެކި ސަރުކާރު، ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ގެނެވުނު މިނިވަން އަސާސީ ތަފާތުގައި
އެކަމުގައި ރިޢާޔަތްކުރެވިފައި. އަދި ވަޒީފާތަކުގެ މަސައްކަތް ހިނގާދާގޮތް ކުރިއަށް ދިއުމަށް ފަހުން.

ދައުލަތް ހިންގުމުގައި ވަކިވަކި މަޤާމުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައަޅުއްވާ، ސަރުކާރުގެ އިދާރީ
ނިޒާމުގައި ހިންގުމުގެ ރަނގަޅު ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅުއްވައި، އަޅުގަނޑަށް ލިބޭ ދިރާސާ
ރިޕޯޓު ތަފާތުކުރެވުނު ކަންކަމާއި އަދި އެކަމުގެ ފާއިތުވި ދުވަސްތަކުގައި އެ ގޮތުގެ ބައިވެރިވުމަށް އަޅުގަނޑު
މިކަމަށް ރަނގަޅުކޮށް، އިންތިޚާބުވެސް ކުރާނެއެވެ.

ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމަށް އަޅުގަނޑު މިދިޔަ އަހަރު ތަފާތު ރޫޙެއްގައި
މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާ ތަފާތު ކުރިމަތިވެފައިވާ ދިރާސާތަކުގެ ފަހުން ބަލައިގަތުން
އަދި އެކި ދާއިރާ ތަރައްގީކުރާ ހިންގުމަށް ތަފާތު ފަރުދުންގެ ވާދަވެރިކަން ދީގެންނަށް އަދި ބޮޑުވެ
ވަރަށް ކަންތައް ކުރުމުގެ ދެފުށުގެ ފަހުން ތަފާތު ތަރައްޤީގެ ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލެއް ގެނައުމަށް.
މިއީ ދިވެހި ރައްޔިތުން. އަދިއަދި ބޭނުމާއި ތިމާގެ ހިތްހަމަޖެހުމާއި ވަރުގަދަ ސަރުކާރަކަށް ބޭނުންވާ
ތަރައްޤީ ދެފުށް އަދި ތަކެއް ދަނޑިވަޅެއް ހޯދުމަށެވެ.

ދައުލަތުން ހިންގާ ކަންތައްތަކާގުޅޭ އުސޫލުތަކުން ފެންނަ ހާލަތު، މިނިވަން ކަމާއި،
ސިޔާސީ އަމާންކަމާއި ހަމަހަމަކަމުގެ ބިންގާތަކުގެ މައްޗަށް ޤައުމު ތަރައްޤީކުރުމަށް އަމާޒުކޮށް ރާއްޖޭގެ
އެންމެހައި ރައްޔިތުންނަށް ހިތްހަމަޖެހުން ލިބިދިނުން. އެކަމާ ގުޅިގެން، ވަރަށް ގިނަ ހާލަތްތަކެއްގައި އަމާޒަށް
ލިބިދެނީ. ޤައުމުގައި ވަރަށް ކުރިއަރާ ހާލަތުގެ ތެރެއިން ދިރިއުޅުމުގައި މިދެންނެވި
އުފާވެރިކަން. އަދި ޤައުމުގައި އިޖުތިމާއީ ގޮތުން ހާލަތުތައް ރަނގަޅުކަމާއި، އިޖުތިމާއީ ގޮތުން
ގޮތްތަކާ ގުޅޭ ދެންނެވިދާނެ.

ސަރުކާރުގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ 20 އަހަރު ވުމަށް ފެށިގެން ކުރުވާފައި، އަމުރުގެ
ދަށުގައި ތަނަށް ބަލަހައްޓާ. ހިންގަންޖެހުން، ސިފައިން ހިފެހެއްޓުމާ ގުޅުންހުރި ސަރުކާރު
ސިޔާސަތު އެކުލަވާލުމުގައި ވަޒީފާ ދެމެހެއްޓުމަށް. އަދި ބޭނުންކުރުމަށް މި ސިޔާސަތުތައް ސަރުކާރު
ހިންގުމަށް ސިފައިންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ވަޒީފާދޭ ފުރުސަތުތައް ވަރަށް ފުޅާކޮށް ސިޔާސީ
ފެށުނީ. 1978 ގެ ނޮވެމްބަރު މަހުގެ 11 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 1986 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް
584 ޖުމްލަ ސިފައިން ވަޒީފާ ދީފައިވާނެ ކުރީ ސަރުކާރުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަމުން.

އެގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، ދައުލަތް ހިންގުމުގެ އެންމެހާ ކަންތައް
ފަރުމާކުރާ، ތަފާތު އަހަރުގެ ތަފާސީލް ވާޒިރެއްގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ މަސައްކަތްތަކާއި ދިރާސާ
ހިންގާތަނެއް އެކުން. ޤައުމުގައިވާ އެންމެހާ ވަޒީފާ ސިޔާސަތުގެ ރާއްޖެ ތަރައްޤީކުރުން. އަދި
ފާހަގަކޮށްލަން ގެނައި ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން މަސައްކަތްތެރިންގެ ފަރާތުން ޤާނޫނީ ޙައްޤު
ކަމަށްވާ، ރާއްޖޭގެ އަތޮޅުތަކުގެ ސަރަހައްދުގެ ތަރައްޤީ ކަންތައްތައް ވަރަށް ގިނަ
އަހަރު ބޭނުންކުރެވޭ މަސައްކަތް ކުރަމުން.

ދާޚިލީ ހިންގުން

ރާއްޖޭގެ ދާޚިލީ ހިންގުމުގައި 1986 ވަނަ އަހަރު ހިމެނިގެންދިޔައީ، ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް
ފާހަގަކޮށްލެވޭ އަހަރެއް ކަމުގައި. ރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުތަކުން ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ކުރެވުނު
އަހަރެއް ކަމުގައި. އެއީ! ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ ތެރެއިން ބައެއް ކަންތައްތައް އެންމެފަހުން ވިދާޅުވާ

ކުރުމަކީ، ޖޫން ދަތުރުފަތުރުގެ ހަރުދަނާކަން ބޮޑުވެގެން ދިޔަ ކަމެކެވެ. މިދިޔަ އަހަރު ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާގައި
10 ވަނަ ދުވަހު ހުޅުވައިލެވުނެވެ. މީގެ އިތުރުން، މިދިޔަ އަހަރު ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި ހުޅުވުނު ރިސޯޓުތަކާއި
ބެޑުގެ ތަނަވަސްކަމާ، ރާއްޖޭއިން ބޭރަށް ދަތުރުކުރާ މަސްނަވާގެ އަދަދުން އެކަމުގެ 9 މިސް ޕާރކާ،
ޕޮއިޓާ ކޮޅަށް ރަށްވެރިގެ 16 އިމާރާތާ، 3 އަތޮޅުއޮފީހާ، 2 ފެހިވަހަ ހިމެނެއެވެ. އަދި ކުރިން
ވެސް ހުރި ކޮންމެ އަތޮޅެއްގައި 5 މިސްކިތާއި 1 އަތޮޅުއޮފީހާއި 1 ރަށުއޮފީސް މަރާމާތު ކުރެވިފައިވެއެވެ.

މިދިޔަ އަހަރު ރާއްޖޭގެ ތަރައްގީއަށް ޓަކައި ކުރެވުނު އެންމެ މުހިއްމު މަސައްކަތްތަކަކީ
ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަން ދާއިރާގެ ބޮޑެތި ހިދުމަތްތައް ފުޅާކުރެވުނެވެ. މަސް އަހަރު ދުވަހުގެ މަސައްކަތް
ނިންމުނެވެ، މި ބޮޑެތި ހިދުމަތް ގެންގޮސް ކުރިއަރާ މަސައްކަތެއް ކުރިއަށްގެންދެވި ދިވެހިރާއްޖެ
ފުރިހަމަކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިޝަން ބޮޑު ކުރުމަށް، މައުމޫނު ވަޒީރުވެސް ކަމުގެ ބޮޑެތި ހިދުމަތް
ހުޅުވާލުމުން، އަދާއަށް އިތުރުކަމެއް ދެމެހެއްޓުމަށް ދަތުރުކޮށް ބަލައިގަނެ ދިގު ކުރިން ކުރިއަށް ލިބުނު
ގޯސްތަކަށް އަހަރު، ފޯރުވުން.

1979 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ހިނގަމުން އައިސްފައިވާ، މާލޭގެ ފެނު ބިން ހިއްކުމުގެ
މަސައްކަތް 1986 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ނިންމާލެވުނެވެ. މި މަޝްރޫޢުގެ ދަށުން، މާލޭގެ ބިމަށް
6.3 މިލިއަން އަކަފޫޓު ބިން އިތުރުކުރެވުނެވެ. މީގެ މި މަޝްރޫޢު ފުރިހަމަކުރުމަށް މާލޭގެ ބިމުގެ
ގާތްގަނޑަކަށް ½ އާ އެއްވަރު އިތުރުވިއެވެ.

ބިންހިއްކުމުގެ ދާއިރާއިން، މިދިޔަ އަހަރު މާލޭގައި ފަށަން ފެށުނު ދެމަޝްރޫޢު
ނިންމުނެވެ. އެއީ މާލޭ ދެކުނުއަރި ބިންހިއްކުމުގެ ފުރަތަމަ މަރުހަލާ، ސަރުކާރުގެ ބޭސް ބަނދަރު
ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ 52,800 އަކަފޫޓުގެ ބިންހިއްކުމާއި މިސްކިތުގެ މަސައްކަތެވެ. “ހުރަވީ ބިލްޑިންގ”
ބިނާކޮށް ނިންމުނެވެ. އަދި މާލޭގެ ދެކުނުގެ ފަރާތުގެ ބޭސް ގުދަނާއި ބާޒާރު ސަރަހައްދު، މާލޭގެ ދެކުނުގެ
ހުޅުމާލޭގެ ބަނދަރާ މާލެ ދެމެދު ދަތުރުކުރުމަށް، އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތްތައް ކުރެވުނެވެ. އަދި
ނިމުނު ބިމުގެ ފުރިހަމަ ކުރިއެރުން. ޙަސަނަށް ފުރުޞަތުދެއްވައި، މާލޭގެ ދެކުނުގެ ބިމުގެ މަސައްކަތް މިދިޔަ
ފަހަރު ކުރުމަށް ބަޖެޓަށް ފާސްކުރެވުނެވެ.

ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރ

ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ހިންގުމުގެ އެންމެ މުހިންމު އެއްބައެކޭ، ސަރުކާރުން ބަލަހައްޓަމުން ގެންދާ
އެކަށައި ދިވެހިރާއްޖޭ ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރެވެ. މި ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރ ތަރައްޤީ ކުރުމުގައި، ސަރުކާރު ދައުލަތަށް ލިބޭ
ޓޫރިސްޓުންނާއި، އަތޮޅުތައް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ދެއްކޭ ބޮޑު ދަނޑިވަޅެވެ. 1986 ވަނަ އަހަރު ވެސް، މިހެންނަމަ
ޓޫރިޒަމް ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަން ބޮޑަށް ދެވުނު ދާއިރާއެއް ކަމުގައި ވެއްޖެއެވެ.

1986 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީގައި ސަރުކާރުން ހިންގާ
ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ކަންތައްތަކާއި، ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ބައިވެރިވުން ބޮޑުވެ، އަދި ވަރަށް ގިނަ ރިސޯޓްތައް ހިންގުމުން
ދިޔަ. މިހެންގޮސް 1986 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު، މިހާރު ރާއްޖޭގައި ހުޅުވާލެވިފައިވާ ރިސޯޓުގެ
ޢަދަދު 48 ރިސޯޓަށް. ... ސަރުކާރުން ހިންގާ ރިސޯޓު ތަކަކާއި ... 1986 ވަނަ
އަހަރު ނިމުނުއިރު، ސަރުކާރުގެ ހުއްދައާއެކު ހިންގާ 36 ރިސޯޓާއި، 49 ގެސްޓްހައުސް
ހުރި. އަހަރު ނިމުނުއިރު، ރާއްޖޭގައި ޖުމްލަ ސިޔާހަތު ކުރުމަށް އައި 50,055 އެނދު އަރައިފި.

ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓުތަކުން ޓޫރިސްޓުންނަށް ދޭ ޚިދުމަތް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ...
ކުރުމުގެ މަސައްކަތާއި، ... ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ވެސް އަހަރުގެ
ތެރޭގައި ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. 1986 ވަނަ އަހަރު 66 ރިސޯޓުން ... ހުޅުވާލެވުނެވެ.

ރާއްޖޭގެ ރާއްޖެތެރޭގައި، ސަރުކާރުން އެކުވެ ހިންގާ ގޮތެއްގައި ހިންގުން ގެންދި
އެއް ފަޅުތަކާއި އަސާސީ ރާއްޖޭގެ ފަޅުތައް. މި ދާއިރާގެ ތެރޭގައި، މި ފަޅުތަކުގެ
ޖުމްލަ 6 އަހަރު ނިމުނުއިރު، ހިސާބުކުރެވުނު ޢަދަދުތަކުން، މިގޮތް ރާއްޖޭގައި 10 އަހަރާއި
45 އަހަރާ ދެމެދުގެ މީހުންގެ ތެރެއިން 93% މީހުން ކިޔަވަން ލިޔަން އެނގެއެވެ. މިއީ
ޤައުމީ ގޮތުން މި ހިސާބުގެ ތެރެއިން، ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ހާލަތު ރަނގަޅުވުމުގެ، ދުނިޔޭގެ
ބައެއް ގައުމުތަކާ ބަލާއިރު ރަނގަޅެވެ.

ނަރުސަރީ ތަޢުލީމު ދިނުމަށްޓަކައި ވޮލަންޓިއަރުން ޓްރެއިން ކުރުމާއި އެފަދަ ތަކެތި،
ނަރުސަރީ ތަޢުލީމު ދިނުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުން ހިންގާ އުސޫލު ފުރިހަމަކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުން
ހިންގުމުގެ ގޮތުން. އެގޮތުންނެވެ. ނަރުސަރީގައި ތަޢުލީމު ދިނުމުގެ ޚިދުމަތް ފުޅާކުރުމަށް
ދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމް ތަރައްޤީ. އެގޮތުގައި ކުރިއަށްދާނެ ޕްރޮގްރާމް ތަކެއް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން
ހިންގުމުގައި އެހީތެރިވެދެއްވާ ޕްރޮގްރާމް ތަކެއް ހިންގަމުން.

ކުރިއަށްދާ ދަރިވަރުން ތަޢުލީމު ދިނުމުގައި، ކުރިއަށް ދިޔުމުގެ ގޮތުން ދަނީ
ތަޢުލީމު، ސަރުކާރުން ތަޢުލީމު ދިނުމުގެ ގޮތުގައި، މިދިޔަ އަހަރު 230 ދަރިވަރުން ކުރިއަށް
ދާނެ ފެންވަރަކަށް. ދަރިވަރުން ތަޢުލީމު ދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށް މިދިޔަ އަހަރު ކުރިއެރުން
ހާސިލްކުރި 182 ދަރިވަރުން. ތަޢުލީމީ އަހަރު ނިމުނުއިރު، ކުރިއަށް ދަރިވަރުން ތަޢުލީމު ޕްރޮގްރާމް
ދަރިވަރުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފެންވަރަށް 240 ދަރިވަރުން ދިޔައީ.

1986 ވަނަ އަހަރު ސްކޫލް ނިމުނު ދަރިވަރުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ޕްރޮގްރާމްތައް
ތަރައްޤީ ހިންގުމުގެ ގޮތުން ފެށިގެން. އަދި މިނިސްޓްރީ ހިންގުމުގެ ދަރިވަރުން ކުރިއަށް
ފަރާތުން ކަސްޓަމް ކުރެވިފައިވާ ކުރުވުން.

މާލެ ސަރުކާރު ސްކޫލް ހިންގުމުގެ ދަރިވަރުން ކުރިއަށް ސަރުކާރުގެ ތަޢުލީމީ ސަރުކާރު
ކުރުވުމުގެ ފަރާތުން ކުރިއަށްދާނެ ދަރިވަރުން ހިންގުމުގައި. މި ދަރިވަރުން އަހަރު މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި
މާލެ ސަރުކާރު ސްކޫލްތަކުގައި ހިންގުން. އަލަށް ދަރިވަރުން ތަޢުލީމު ދިނުމުގެ ކަސްޓަމްކުރެވޭ
ފެށި ތަޢުލީމު. ތަޢުލީމުގައި ސަރުކާރުގައި ހުރިހާ ދަރިވަރުން އަދި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން
ފެށި ކުރުވުން ދަރިވަރު. ތަޢުލީމީ ދަރިވަރުން ސްކޫލް ކަސްޓަމް ކުރެވޭ ދަރިވަރުން ކުރިއަށް
ސަރުކާރު ފަރާތުން ޕްރޮގްރާމް ހިންގުމުގައި. މި ސަރުކާރުގެ ދަރިވަރުން، މިދިޔަ އަހަރު 4 އަތޮޅުގެ
ސްކޫލް ދަރިވަރުން ކުރިއަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފެށިފައިވާ.

ތަޢުލީމުގެ ސަރުކާރުން ތަރައްޤީ ދިރާސާކުރުމުގައި، ދަރިވަރުން ސްކޫލް ހިންގުމުގެ

ؤتتؤتترؤة ريترؤش ؤترترترؤ ؤترترترؤسة ترؤةةؤة. ؤةريةةرترش ؤةؤترؤترؤ ريترؤش ترؤش ؤةةةة. ةترؤ ترةؤةةةترش، ةرترترؤش، ؤترؤةريةؤ ةةؤترش / ةرترش ترؤترؤ ترؤةؤترؤ 83% ترؤةريترترؤ، ريةةؤترترش ةترؤةريترترش ةترترؤ ؤترترؤ ريترؤترؤ ريترؤترؤ ةترترؤةة ةترؤةؤ.

ترةةؤترؤ ريةةؤ ترؤةؤترؤةؤ ةترؤؤةة ؤترترؤترؤة ترترؤ ؤترؤةؤ ترترؤترترؤترؤ ؤترؤ، ترةةؤترؤ ةترؤؤترؤ ترةةؤةؤترترؤ ؤترؤترؤ ؤةؤترؤ ترترؤترؤ ؤترترؤترؤترؤ ترترؤترؤ ترترؤترؤترؤ ؤترترؤترؤترؤ ؤترترؤ ؤترترؤةة ؤةريةةرترؤترؤ ؤترترؤةريترؤ ترترؤ. ؤةريةةرترش ترةةؤترؤ ؤترترؤ 17 ترترؤةؤؤ 10,000 ؤةؤترؤ 121 ترترؤؤ ؤترترترؤترؤ. ةرترترؤترؤ، ترةةؤترؤ 77 ترترؤؤ ةريترؤترؤترؤ 415 ترترؤؤ ترترترؤؤ. ؤترؤ ترؤترؤؤ ؤترترترترؤترؤ ترترترؤ ترترؤترؤترؤترؤ ؤترترؤترؤ ؤترترؤترؤ، ؤةريةةرترش ؤترترؤترؤ ؤترترؤ ؤترترؤ ترترترؤ ؤترترؤ ترترترؤ ريترؤترؤترؤترؤ ريترؤترؤ ةترؤ. 1986 ريترؤترؤ، ؤترؤترؤترؤ ترترؤ 9,670 ؤةؤترؤترؤؤ ؤترترترؤ ؤترؤترؤ. ةرترؤ 360 ؤةؤترؤؤ ترترؤترؤ ترترترؤترؤ ترترؤترؤترؤ. ةرترؤ ؤترؤ ؤترؤترؤترؤ ترترؤ، ؤترؤ 333 ترؤؤ ترترؤترؤ ؤترترؤ ترترؤترؤ ترترؤترؤ.

ترةةؤترؤترؤ ترترؤ ريةةؤ ؤترترؤترؤترؤ ترترؤترؤترؤ ترترؤترؤ ؤترترؤترؤترؤ ترترؤترؤ، ترترؤترؤ ؤترترؤترؤترؤؤ ترةةؤ ترترؤ، ؤترترؤترؤترؤترؤترؤترؤ ترترؤترؤترؤ ترترؤترؤ ترترؤترؤ. ريترؤترؤ ترترؤترؤ ترترؤؤ ترترؤترؤ، ترترؤترؤترؤترؤ 35 ترترؤترؤ ترترؤ، 39 ترترؤترؤترؤترؤ، 32 ترترؤؤ ريةةؤ ترترؤترؤ ترترؤ ترترؤترؤ.

ترترؤترؤترؤ ؤترؤترؤ ؤترؤترؤ ترترؤترؤترؤترؤ، 1986 ؤترترؤترؤ ريترؤترؤترؤ 3.8 ؤترؤترؤترؤ ترترؤترؤترؤ. ؤترؤترؤترؤ، ترترؤترؤترؤترؤ ؤترؤترؤترؤترؤ ترترؤترؤترؤ ؤترؤترؤترؤترؤ، ترترؤترؤترؤترؤ ؤترؤ ريترؤترؤترؤ ؤترؤترؤترؤ ؤترؤترؤترؤترؤ ؤترؤترؤترؤترؤ ؤترؤترؤترؤترؤ ؤترؤترؤترؤترؤ.

މާލެއަތޮޅު ގުރައިދޫގައި ދިރިއުޅުއްވާ ފަރާތުން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ހުޅުބައިޔެއް
ބޭނުންތަ ވިހުންގެ ކަނޑައެޅުމަށް ފުރިހަމަ ޤާނޫނު ބޭނުންކުރުމަށް ބަލަހައްޓަމުންގެންދަވާ ސެންޓަރު
ނަރުސް ދަތް ހިދުމަތްތަކާ މިހާރުވެސް ނަރުހަކާ ކުރަމުންދާކަމަށް، މިހެން ސަރުކާރުން ގެންދަނީ
ވަސީލަތް ހޯދަމުން.

ދުނިޔޭގެ ޤައުމުތަކުން 1986 ވަނަ އަހަރު ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ދާއިރާތަކުގެ އަދަދު އިތުރުވެ
ސަރަހައްދު، ރާއްޖޭގެ ފުޅާ ސަރަހައްދުގެ ބައެއް ތަނުތަކުގައި، ދުވަސްތަކުގެ ހުރި އެހެނިހެން
ފެންގައި ބޭރުން ފެންނަ މިނޑީއަކަށް ބައެއް ފަރާތްތަކުގައި އުނދަގޫތައް ކުރިމަތިވެފައިވާތީ. ރާއްޖެ
ތެރޭގެ ފުޅާ ސަރަހައްދުން ފެނިފައިވާ ހާލަތް، މިހެން ހަމައެކަނި ގަވާއިދުގެ ހިދުމަތް، މިދިޔަ
އަހަރު ރާއްޖޭގެ ދަށުން ފުޅާ ސަރަހައްދުގައި ބައެއް ފަރާތްތައް. ރާއްޖޭގައި ބޭއްވި ކުދިކުދި
ސަރަހައްދުގެ އިތުރުން، ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ބޭއްވި އުޅުއްވި ސަރަހައްދުގައި މިދިޔަ އަހަރުވެސް
ރާއްޖެ ތަރައްޤީ ކުރެވިފައިވޭ.

ދުނިޔޭގެ އިތުރުން، ތަފާތު ކަންތައްތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުން ބައިވެރިވުމަށް
ތަމްރީނު ދިނުމަށް އެދުމާއެކު ޒުވާނުންގެ މަސައްކަތް ފާހަގަކުރަން ހިތްވަނީ
އެހެނިހެން ވަސީލަތް ދަށުން ކުރެވޭ ރޭވުމަކާއި ފުޅާ ސަރަހައްދުގައި ޒުވާނުން ބައިވެރިވުން
ގެންދިޔަ.

ބޮޑުވެރިޔާ އަހަރު ސަރުކާރުން ސަރުކާރުގެ ދަށުން އެއްކަލަ، ރަށްރަށުގެ އާއްމު
ފަރާތްތައް ވަސީލަތް ހަރަކާތްތައް ގެންނަން ބޭނުންވާ ރަހަތަށް ހިންގަމުންނެވި،
އަހަރުގެ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރުން. މިހަމަ މުހިއްމު، "ވަސީލަތް ހަރަކާތްތައް
ގެންދިޔަ ހިތްވާ ވަސީލަތް ކުރިއަށް" އެހެން އިތުރު ކަމެއް، މިފަދަ ކަންތައް
ވަރަށް ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުން އާންމު ހަރަކާތް ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އިތުރު ހަރަކާތް
ތަރައްޤީ ކުރެވިގެން.

ވޯޓުލުމުގެ ޙައްޤާއި މިލްކުވެރިވުމުގެ ޙައްޤު ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަހަރުތަކުގެ ދަށުން ހޯދިގެން، ޤައުމީގައި ވެސް ދިރާސާގެ މިލްކުވެރި ދިރާސާ ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ. އަދި އުމްރާނީ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ވާޖިބު ޤައުމީ ފެންވަރުގައި ގެނެސްދިނުމެވެ.

ޤައުމީގެ އަންހެނުންގެ ކަންތައްތައް ތަރައްޤީކޮށް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކަންތައްތަކުގައި ޤައުމީގެ އަންހެނުން ތަމްސީލުކުރުން ގެންދިއުމަށްޓަކައި އުފައްދާފައިވާ، އަންހެނުންގެ ޤައުމީ ކޮމިޓީން ކުރައްވާ ކަންތައް އަދި ދަރަޖައިގެ ހިންގުމަށްޓަކައި ޤާނޫނީ ޒަރިއްޔާ ޤައުމީ ސަރަޙައްދުގެ ހަމަހަމަކަމާ ތަރައްޤީ ދިނުމުގައި ސަރުކާރުން ހިންގާ އަންހެނުންގެ ކަމާބެހޭ ޤައުމީ ކޮމިޓީ ތަރައްޤީ އަންހެނުންގެ ޤައުމީ ކޮމިޓީގެ ބޭނުމަކީ ވެސް އެވެ. އަންހެނުންނާ ބެހޭ ޤައުމީ ސިޔާސަތު ވަރުގަދަކުރެވޭ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ފިޔަވަޅުތަކެވެ. ޤައުމީ ސަރަޙައްދުގެ ބައެއް ރަށްރަށުގައި އަންހެނުންގެ ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީ އިން ހިންގާ، ޤައުމީ ސަރަޙައްދުގެ ރަށްރަށުގެ ކޮމިޓީތަކުގެ ދަރަޖަ ހިމެނޭ ރަށްރަށުގައި އެ ކޮމިޓީތަކުން ހިންގާ ޒަރީޢާއި، އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފުރުޞަތުތަކާއި އަންހެނުންގެ ޤައުމީ ކޮމިޓީގެ ދަށުން ކަމާބެހޭ ރަށްތަކުން ބަޔަކު ހިމެނޭ ގޮތަށް ކޮމިޓީތައް އުފައްދައިފައި ހުރީ. 1986 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު، ޤައުމީ ގޮތުން 135 ރަށުން 144 އަންހެނުންނަށް މިކަމުގައި ތަމްރީން ދީފައިވެއެވެ.

ޤައުމީގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި ދިނީ ތަޢުލީމުދިނުމަށް އިސްކޮށް ކުރުމުގެ ކަމުގައި ކުރެވިފައިވާ ގޮތުން ރަށްރަށުގެ ކަންތައް ފަރާތަކުން ދަރިވަރުންނަށް ފުރުޞަތު ލިބިދިނުމުގެ ގޮތުން، މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިބްތިދާއީ ފެންވަރު ކަށަވަރުކޮށް ބިނާކުރެވުނު ޤައުމީ ވެރިކަން ލިބުނެވެ. އެއީ “އަސާސީ ތަޢުލީމު” މި ނަމުގައި ތަޢުލީމީ ނިޒާމު ފުރިހަމަކޮށް ގެންގޮސް ފުރުޞަތު، “ދިރިއުޅުމުގެ” މުހިއްމު ނަމުގައި ނަތީޖާއެއް ގެނައުމުގައި ހިލޭ ތަޢުލީމު ދޭ ކަމުގެ ފިޔަވަޅު ރާވައިގެން ދަރިވަރުން ފުރުސަތު. އިސްލާމީ ތަޢުލީމުގެ ފުރުޞަތު އިންތިޒާމުކުރުމުން ތެދުވެރިކަމާ އެކު ހޯދައިދިނުން، ފުރިހަމަ އަދަދެއް ގެނެސް ތަޢުލީމު ދިރިއުޅުމާ ގުޅުވާލުމުގެ މުޅި ކުރިއެރުން ބޮޑުވީ. އަދި ދަރިވަރުން ތިބެ ފަރާތްތަކުގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ފަރުވާއި ތަޢުލީމުގެ ފެންވަރު ކުރިއަރުވައި ތަޢުލީމީ އަދަދު ކަރުދާސް ދަރިވަރުން ތަޢުލީމު ދިނުމުގައި. މިގޮތުގެ އިއުލާނު، ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ފަރާތުން އިން ހިމެނޭ އެއްވެސް ކަމެއް މިނިސްޓްރީ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ފުރުޞަތު ހިމެނޭ ތަޢުލީމު ކަނޑައަޅައިފިއެވެ. އަދި ތަޢުލީމީ ދާއިރާ ޤައުމީ ތަރައްޤީއަށް މުހިއްމު ހިއްސާއެއް ޤައުމީ ގޮތުން ބަދަލުތަކުގެ މުޅިންނަކީ

ފުރުޞަތުތަކެއް ހަދައިދިނުމަށްޓަކައި، ރާއްޖެތެރޭގައި ޗާޕުކުރުންތެރިކަމާ ބެހޭގޮތުން ގިނަ ކަންކަން ކުރެވިގެން ދިޔައެވެ.

ޓޫރިޒަމްގެ އިންޑަސްޓްރީ

1986 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާއިން ކުރިއެރުމެއް ލިބިފައިވާ ކަމާއެކު، އަދި ހުރިހާ ޓޫރިސްޓް ރިސޯޓުތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރުމަށް ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

އެގޮތުން ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާއިން ލިބުނު އާމްދަނީ 1986 ވަނަ އަހަރު ޓޫރިސްޓުން އައުމުގެ ގޮތުން ކުރީ އަހަރަށްވުރެ 11% އިތުރުވެފައިވެއެވެ. އަދި ޓޫރިސްޓުން ބަޔާތްވި ރޭތަކުގެ އަދަދު ކުރީ އަހަރަށްވުރެ 14.5% އިތުރުވެފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ވިޔަފާރި ރަނގަޅުވެގެން ބޭރުފައިސާ އާމްދަނީ ހޯދައިދޭ އެއް މައިގަނޑު ދާއިރާއަކީ ޓޫރިޒަމްކަމުގައި ވީ އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް ވެއެވެ.

1986 ވަނަ އަހަރު ބޭރުފައިސާއިން ރާއްޖެއަށް ލިބުނު ޖުމްލަ އާމްދަނީ 43.4 މިލިއަން ޑޮލަރަށް އަރާފައިވާއިރު، މިއީ ކުރީ އަހަރަށްވުރެ 10.8% އިތުރު އަދަދެކެވެ. މިއާއެކު ބިދޭސީ ފައިސާ ހަރަދުކުރުމުގެ ގޮތުން ރާއްޖެއަށް ބޭރުފައިސާ ލިބޭ ގޮތް ރަނގަޅު ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ބޭރުފައިސާ ރާއްޖޭގެ ބޭންކުތަކުގައި ރައްކާކޮށްފައިވެއެވެ. ވިޔަފާރި ދާއިރާއިން ބޭރުފައިސާ އާމްދަނީ ލިބޭ މިގޮތަށް ރައްކާކޮށްފައިވާ ޖުމްލަ އަދަދަކީ 8.2 މިލިއަން ޑޮލަރެވެ. އަދި ހަމަ މިގޮތުން ބޭރުފައިސާ ރައްކާކޮށްފައިވާ ގޮތް ބަލާއިރު ސަރުކާރުގެ ބޭރުފައިސާ ރައްކާ ކުރެވިފައިވާ އަދަދު 7.5 މިލިއަން ޑޮލަރު ހުރިއެވެ.

ވިޔަފާރި އަހަރުތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓް ހިސާބުގެ ދާއިރާއިން ދިޔަ ވާހަކަ ދަންނަވައިލާނަން. އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުގެ ޙަރަދު އިތުރުވެގެން ދިޔަ ވާހަކަ ދަންނަވަން އިންސާނީ

ކުރީއަހަރަށްވުރެ 11.5% ކުރިއަރާފައިވެއެވެ. މިހާތަނަށް ހިސާބުކުރެވުނު ދަތުރުތަކުން، 1986 ވަނަ އަހަރު
ދަތުރުކުރަން ހުރިހާ ބާވަތުގެ ތެރެއިން ޕެސެންޖަރުން 228 ހާސް ހުރިއެވެ. ދަތުރުކުރުމުގެ ހުރިހާ ބާވަތްތަކުން ހަރަދު
ކުރެވިފައިވާ 228.7 މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. ބައިނަލްއަގުވާމީ ވައިގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެނިވި
ދިޔަ އަހަރު ދަތުރުތަކުން ލިބުނު ފައިދާ ކުރީ އަހަރަށްވުރެ، ބައިނަލްއަގުވާމީ ވައިގެ ދަތުރު ދިއުމާ
ހިދުމަތް ދެވުނެވެ. އެއީ ދަތުރުތަކުން ހިނގި ހަރަދުގެ 30.5% . އަދިވެސް، އިންޑިއާ ދިއުމާއި ދެމެދު
ބައެއް ކުރުވި ކަންތައްތަކެވެ. އެއީ ހަރަދުގެ 18.3% .

ދަތުރުތަކުން ލިބުނު އާމްދަނީގެ ތެރެއިން ޓޫރިސްޓުން، ނާޅާފައިން ލިބިގަތް ހިސާބުގެ
މިއުޅީއެވެ. ދަތުރުތަކުން ލިބުނު އާމްދަނީގެ 28% ތެރެއިން ލިބުނީ ޓޫރިސްޓުންނެވެ. ދެވަނައަށް އެންމެ
ގިނައިން ތެރެއިން ދާއިރާގެ ފަރާތްތަކުންނެވެ. އެއީ 19.6% . އަދިވެސް މާލެއިން ލިބުނު
ދަތުރުތަކުންނެވެ. އަދި އެސް.ޓީ.އޯ ގެ ދަތުރުތަކުންނެވެ.

ޓެލެކޮމް އިންޑިޔާ ދާއިރާގެ އެންމެ ރަނގަޅު ކުރިއެރުމެއް، މަސްވެރި ކުރުގެ
ކަންތައް ކުރި ހަރަކާތްތަކާއި ބެހޭ ކޮމިޝަނަކީ، ބޮޑު ފިޔަވަޅު އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުން
ވަނަނީ މަސައްކަތް ރަނގަޅު ކުރުމެވެ. ޓެކްނިކަލް އެންމެ ހާއްސަ މަސައްކަތަކީ، ފުރިހަމަ ގައި
ހުރި ދަތުގައި މަސް ބަނދަރު ކުރާ ކުންފުނިތަކުގެ ބަދަލުގައި، މުވާސަލާތީ ކުންފުނިތަކުން އެ ދާއިރާގައި
ބޭއްވުނު ކުރުމެވެ. ޓެކްނިކަލް އަހަރުގެ ޖަމާކުރި ދަރަނި ހުރުމުން، މި ކުންފުނިތަކުގެ މަސައްކަތް
ފުރިހަމަ ކުރެވުނެވެ، ދަދުބަދަލު 40 ޖަހަންވުރެ މަދުނޫން އަހަރުތަކެއް މަސް ދަތުރުގައި
ބަނދަރުކުރުމެވެ. މިއީ ކުރިން ފުރިހަމަ ކުރި ކުންފުނިތަކުން ބަނދަރު ކުރުމުގެ ވަނަވުރު ގެ ގުޅޭ
އިތުރު އަދަދެއް.

ދަތުރުގެ މަސް އަތޮޅުގައި ހިންގުމަށް ބަޔަކަށް ފޯރުކޮށްދިނީ، މަސްވެރިކަމުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ
ބައެއް ހުރިހާތަކެއް ބޯޓުތަކުގެ މަސްބަނދަރު ކުރުން ބަނދަރު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާ. ދަރަނި ޖަހާފައި
ސަރުކާރު މަސް ގަނެގެން އެކުލަވާލި މީރާ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ބަނދަރު ނިންމާލެވުނު:
އަދި މި މަސްދަތުރުގެ ދަތުރުން ބަނދަރުން ގެނެސް ދަތުރުކުރުވިއެވެ، މަސްއުފެއްދުންތަކުގެ 9 ވަނަ ފަހު

ބަނދަރުތަކުގައި: މީހުންނާއި ޝިޕިންގުތައް މުއާމަލާތްތަކުގައި ވަސީލަތްތަކަށް ނުހުރުމުގެ ދަތިތައް.

ރާއްޖޭގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ތެރެއިން މުހިއްމު އަގުތަކުގެ
ތެރޭގައި ފެރީގެ މިހާރު ހިނގަމުން އަންނަ. އެންމެ ފުރަތަމަ ބޭނުންކުރެވޭ ފެރީތަކުގެ ފަޅު ފުން
ކުރުމާއި، ވަސީލަތް ޚާއްޞަކޮށް އަތޮޅުތަކުގެ ރަށްތަކުގެ ފަޅުތައް ބަނދަރުތަކާއި ގުޅިގެންވާ ކަންކަމުގެ
ވަސީލަތެވެ. އަދި 700 އަށްވުރެ ގިނަ ރަށްރަށުގެ ބަނދަރުތަކުގެ ބޮޑު ކަންކަމުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ
މުހިއްމު ފަރާތަކީ:

ވަސީލަތްތަކުން ގެނެސްދޭ ކުރިއެރުމާއި ބަދަލުތަކުން ހާއްސަކޮށް ކުރުގެ ރާއްޖެއިން،
ދުރުދުރުގައި ވަސީލަތުގެ ގުޅުން ގެނައުމަށް ކުރެވިދާނެ ވަސީލަތްތަކުން ގެނެސްދޭ އަދަދު. ރާއްޖެއިން
އެތެރެކުރާ އަސާސީ ތަކެތި ބާޒާރުތަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ފުރާނަދޫކޮށް ކުރާ މަސައްކަތް. ބޮޑެތި ރަށަށް
ގެނެސް ދޫކުރަނީ ބިސްނަސް ބޭފުޅުންނެވެ. ރާއްޖޭގައި ކުރާ ވަސީލަތްތަކުގެ ދަތުރުފަތުރު ވަސީލަތް
ގެ 11% އެވެ. އެއީ މުޅި ކުރެވޭ އަދަދު ގުޅުމާ އަޅާބަލާއިރު، އެމްޑީޓީގައި ހިނގާ
6% ވަރަށް ބޮޑުވެ. މިކަމުގެ ގެއްލުން ދެކިދާނެ، ދަތުރުގައި ވަސީލަތްތަކަށް ކުރިމަތިވާ ވަސީލަތް
ކަތަށް ރަނގަޅު ޚިދުމަތް އަރުވައިދޭން ބޭނުންވާ ފަރުމާ އެނގިގެން، ބަނދަރުތަކުގައި ބޭނުން ވުމުގެ
ވަސް އަރުވައިދޭން ބޭނުންވާ ބޭނުންތައް ހިންގަން ހިންގުމަށް. ހުށަހަޅައިދީ، ރިޕޯޓް ބަލައި ދެންނެވި
ގޮތުގެ، ކަމާއިގުޅޭ ދިރާސާގެ ކުރިއަށް ގެންދާނެ ދާއިރާގައި ހުރި ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުމަށް،
ބޭނުންވާ ބޭނުންތަކާ ގުޅޭ ވުޒާރާތުން އެތެރެކުރާ ތަކެތި ތިބި ހިންގާކުރުން. އަދި، މިކަން
ގުޅިގެން ވަރަށް ފުރިހަމަ ވިޔަފާރިއާ ގުޅޭ މަސައްކަތަށް ދުރުގައި ބަނދަރު ދިނުން.

1986 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖޭއިން ބޭރުގެ ރާއްޖެއަށް ދަތުރުކުރި ބޯޓުތަކުގެ ޢަދަދަކީ، ރާއްޖޭގެ
އަތޮޅުތަކަށް ގެނައި އަތުވެއްޖެ ތަކެތިކަމާއި، ކާވެހި، ޚަރަދާއި ބަނދަރުގައި ބޭނުންކުރި ވަސީ
ބޭރުގެ ޢަތޮޅުތަކަށް ގެނެވުނު ތަކެތީގެ އަގުބޮޑުވެގެން ދިޔައެވެ. ޖުމްލަ އަދަދު
17,620 ޓަނުގެ ތަކެތި، 129 ޓަނުގެ ބޮޑުތަކެތި، 432 ޓަނުގެ ބަރުވަސް ގެއްލުނުކަމަށް.

މިހާތަނަށް ހިއްސާކޮށްދޭން ދަތުރުފަތުރު، ވަސީލަތްތަކުން ސަރުކާރަށް މިއީ އަދި

ޚިދުމަތް އާމްދަނީއިން ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރިއަރަމުން ދިޔުމުގައި. 1986 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރުން
އެކުލަވާލި ދަތުރުފަތުރުގެ ބަޖެޓުން 14.6 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ފައިދާއެއް ލިބުނު. މީގެ ކުރީ
އަހަރަށްވުރެ 6.6% ގެ އިތުރެއް.

ރާއްޖޭގެ ދިވެހިބާރު ސަރަހައްދުގެ ބޭރުން އަންނަ ފިހާރަތަކުގައި ހިފުމަށް ލިބެނީ،
އެސަރަހައްދުގެ ވެރިކަމަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ބޭރުން ހޯދައި ފުދިފައެވެ.
ބޭނުމަށް، ބޭރުގެ ތަކެތީގެ ތެރެއިން ކަމަށް ހިސާބުކުރެވޭ ތަކެތި ކުދިކުދިން.
އަތޮޅުތަކުގެ ބާޒާރުގެ ފިހާރަތަކުގެ 75 ޕަސެންޓު ބޭރުން، ރާއްޖޭގެ ދިވެހިބާރު
ސަރަހައްދު ތެރެއިން ބޭރުގެ ސަރަހައްދު ކަނޑައެޅެނީ.

ބޭރުގެ ދަތުރުތަކުގެ ފަރުވާތެރިކަމާ އެއްކޮށް ރާއްޖޭގެ ދިވެހިބާރު
ސަރަހައްދު ރައްކާތެރިކުރުމާއި ބޭރުގެ ވަސީލަތްތައް، ހިފެހެއްޓުމަށް މިހިސާބުގެ
ފުރުސަތު އެންމެ ބޮޑަށް ހޯދުމަށް ދިއުމުގެ ތަރައްގީ ކުރުން އަދި ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތްގޮތުން ދަނީ.
މި ބޭރުގެ ތެރޭގައި، ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުގެ ތެރެއިން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެބުރި
ބޭނުމެއްގެ ބޭރު ކުރި ބޮޑު ވިޔަފާރިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަން އަދާކުރުމުގެ
ފުރުޞަތުތަކެވެ.

ރާއްޖޭގައި އަދި މީހަކަށް ފުރުސަތުގެ، ހަމައެކަނި ގެދޮރުގެ ގޮތުގައި
ހުރުމާއި ބޭރުގެ ތަކެތި ހޯދުމަށް، ރާއްޖެއިން ލިބެނީ ކުރެވޭ ބާރުގެ ތަކެތި،
ލިބެނީ އަދަދު ބޮޑު ސަރުކާރުން ގެންދަނީ ބޭރުގެ ތަކެތި ހޯދުމުން. ރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ކަންކަން
މީހަކަށް ފުރުސަތު އެއީ ބާރުގެ ބޭރުގެ ބޭނުމަށް، ކަނޑުގައި ދިރިއުޅޭ އެއްޗެއްސާ ބެހޭ ސަރުކާރުގެ
ބަޔާންކޮށްފައި މީހުންނަށް ހެދުމުގެ. ދިގުމުއްދަތުން، ބައެއް ބޭރުގެ ބޭރުގެ ފުރުޞަތު ދިރުމާއި
ދިރިއުޅުމުގެ ތެރޭގައި މިހިސާބު ހިމެނޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރުޞަތު ސާފުކުރެވޭ.

މުދަން ބަޔްއާރުކުރުމުގައި ބޭރުގައި ބޮޑުވެގެން ސަރަހައްދުން، ހާއްޞަކޮށް އަންނަ ޓޫރިސްޓުންގެ
އަދަދަށް އުދަގޫވެސް ވަރަށް ބޮޑު އަސަރުކޮށްފިއެވެ. މިއަހަރުގެ ސަރަހައްދުތަކާއި އުއްމީދުކުރެވޭ ބައެއް
ސަރަހައްދުތަކުން، 1985 ވަނަ އަހަރު ހާއްޞަކޮށް ޓޫރިސްޓުންނަށްވުރެ 1986 ވަނަ އަހަރު ހާއްޞަ
އަދި ޓޫރިސްޓުން 0.5% ދަށް. އެހެންނަމަވެސް، ޓޫރިސްޓުން ހާއްޞަގައި ރާއްޖެއަށް
ފުރަތަމަ ބަލާއިރު، އޭގެކުރީ އަހަރަށްވުރެ މިދިޔަ އަހަރު ތަރައްޤީވެފައިވޭ. ޓޫރިޒަމްގެ
ދާއިރާއިން ސަރުކާރަށް ލިބުނު އާމްދަނީ މިދިޔަ އަހަރު އޭގެކުރީ އަހަރަށްވުރެ ގިނަވެއްޖެއެވެ.

ޓޫރިޒަމްގެ ވަސީލަތްތައް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުން ކުރަމުން ގެންދާ
ވަސީލަތްތަކުގެ މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވުނު. އެވަސީލަތްތަކުގެ ތެރެއިން
އެއާޕޯޓުގެ ފަންވަރު މަތިކުރުމާއި ބައެއް ބޮޑެތި ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫއުތައް ހިންގާފައިވެއެވެ. އަދި
މިއަހަރު މާލޭގެ ހިންގުނު ރިސޯޓުތަކުގައި، ގޮތްތަކުން ރިސޯޓު ހުޅުވާލެވިފައި ސަރުކާރުން
ބައެއް ކަންކަމެއް، މިއަހަރު ހުޅުވާލެވުނު މާލޭގެ ހުޅުވާލެވިއްޖެއެވެ.

ޓޫރިޒަމްގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް ރިސޯޓުތަކުން ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކަށް.
އެފަރާތްތަކުން ހާއްޞަގެ ޓޫރިޒަމްގެ ފަންވަރު ރަނގަޅު ކުރުމާއި ވަރަށް ބޮޑެތި ވަސީލަތް
ތަރައްޤީކުރުން ސަރުކާރުން ގެންދަވާނެ. މިގޮތުން އަދިވެސް މިފުރުސަތުގައި މިއަދުގެ
އަދަވަސް ފަރާތްތަކަށް ބޮޑެތި އަދިވެސް ސަރުކާރުން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ފުރުސަތު
ތަރައްޤީކުރެވުނު. އަދި ހާއްޞަގެ ޓޫރިޒަމްގެ ފުރުސަތުތައް އިތުރުކުރުމުގެ، ހާއްޞަކޮށް މިއަހަރު
ޓޫރިސްޓުންނަށް ރިސޯޓުތަކުގެ ފަންވަރު މިއަހަރުވެސް ރަނގަޅުކުރުމުގެ އެވަސީލަތް
ހިންގާ ފަރާތްތަކަށް ހިތްވަރު ދެވުނު.

ބޭރުފައިސާ ދަތުރުތަކުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ މިދިޔަ އަހަރު އޭގެކުރީ އަހަރަށްވުރެ ރަނގަޅު.
އަހަރުތަކުގެ، އޭގެކުރީ ދިޔައިން އަހަރާ ހިސާބުން އެވަސީލަތްތަކުގެ ސަރުކާރުން އާމްދަނީ
އެއް ލިބުނުގޮތުގެ ފައިދާ. އަދި ކުރީއަހަރުތަކާ އެއްގޮތަށް، ފަތުރުވެރިން ހިސާބުން ގިނަވުން
މިދިޔަ އަހަރުވެސް ބަދަލުތަކުގެ ބައެއް މަސްދަރުތަކުން އިތުރުވިއެވެ. އޭގެތެރޭގައި،

މާލެ ވިޔަފާރި ބަނދަރު ހިންގުމާއި، ޓޫރިޒަމްދާއިރާގައި ބޭރުގެ ހިންގުމުގެ ބައެއް ކަންކަމަށް ހިނގުން.

ސަރުކާރުގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ އިދާރާ ތަކުގެ ތެރޭގައި، ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަނުގެ 1985 ވަނައަހަރުގެ ނަތީޖާގައި 1986 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރުގެ ޚަޒާނާއަށް ޑިވިޑެންޑެއް 16.8 މިލިއަން ރުފިޔާ. 1985 ވަނަ އަހަރުގެ ފައިދާ ދެއްކީ އަހަރުން އަހަރަށް 8.4% ވައްޓާފައި ދިއުމާއެކު، ސް.ޓީ.އޯ.ގެ ފައިދާއިން މާލީއަހަރު ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި އިމާރާތް ހުޅުވުމަށް ބޭނުން ކުރި މަސައްކަތުގެ ސަބަބުން ފައިދާ ލިބިފައިވާ. އަދި ޓޫރިޒަމްގެ ބައެއް ފަރުމާކުރުމުގައި ވެސް ލިބޭ ފައިދާ ސަރުކާރުގެ ބައެއް މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް ޚަރަދުކުރެވިއްޖެ. މިގޮތުން، މިދިޔަ އަހަރު ސް.ޓީ.އޯ.ގެ ފައިދާއިން ޖުމްލަ ފައިދާއަކީ 6,480 ރުފިޔާ އިން ދާއިރާއެވެ.

ޓޫރިޒަމްގެ ފަރުމާކުރުމުގެ ބަދަލު ޤާނޫނު ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ހިޔާލުތައް ބަލައި ޓޫރިޒަމް،
ސަރުކާރުން މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފަރާތެއް މަސައްކަތް ފެށުމަށް. ޓޫރިޒަމްގެ ބައެއް ފަރުމާކުރުމުގައި
ދިރާސާ ކުރުމަށް ފަށައިގެން މަސައްކަތް ދިޔުމުގެ ބޭނުމަށް، މިހާރު އޮތް ގޮތުގައި ސަރުކާރުން
ފަރުމާކުރެވޭ ޤާނޫނު ހޯދުމަށް އަރިހުން ޤާނޫނީ ބަދަލު އުސޫލުތަކަށް ރިސޯޓް ފަރާތް
ޖަހައި ބޭރުގެ މަސްލަހަތު ގެނެސް، ހުރިހާ ކަމެއް ފަރުމާކުރެވޭނީ ވެސް ބޭނުމާއި. އަދި އިސް ސަރުކާރުން
ކުރަމުން ދިޔަ ރިޕޯޓު ގެނައުމަށް މިހާރު ސަރުކާރުން ގެންދަނީ މަސައްކަތް.

ޓޫރިޒަމް ގައި ބޭރުގައި ކޮންމެ ތަނެއް ރައްޔިތުން ގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ގެނެސް ބޭނުން
ކުރެވޭނެ ނިޒާމު: ރަށްތައް، ފަތުރުވެރިން، މިނިވަނު، ކަނޑާފައި ބައެއް ތަކުގައި ބޭރު އަހަރު
ރަށް ގެނަސް މިހާރު ޓޫރިޒަމްގެ ބައެއް ރިސޯޓުގައި ހިންގުމުގެ ކަންކަން ކުރާ ފަރާތްތަކާ: ހިސާބުތައް
ދެއްކުމުގެ، 1986 ވަނަ އަހަރު ޓޫރިޒަމްއިން އާމްދަނީ ދެވިފައި ދިރާސާތައް ކުރީ އަހަރު
81% މަށް. ފަތުރުވެރިން ބަލައިގަތުން ޓޫރިޒަމްއިން އާމްދަނީ ކުރިން ވުރެ މަތިވެ ގޮސް އާމްދަނީ އިތުރު
ޓޫރިޒަމް ބައެއް ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތް ހިންގުމުގެ މަސައްކަތް އެކުލެވޭނެ ގޮތެއްގައި ކުރިއަށް
ގެންދަން ނިންމި ބައެއް ކަންކަން ތަރައްޤީ ކުރުމުގައި ފާހަގަކުރެވެ.

ޤައުމެއްގެ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމުގައި، އެޤައުމެއްގެ މުވާޞަލާތުގެ ވަސީލަތްތަކަކީ ވަރަށް މުހިންމު ބައެއް. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުގެ މުވާޞަލާތީ ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް ސަރުކާރުން އަބަދުވެސް ގެންދަނީ މަސައްކަތްކުރަމުން. 1986 ވަނަ އަހަރު ހުޅުވިގެންދިޔަ ކާއްދެއްދޫގެ ވައިގެ ބަނދަރު ހުޅުވުމުން، ދައުލަތުގެ ދަތުރުފަތުރުކުރާ އުޅަނދުގެ ތިރީ ޖަހާ އެއްބަނޑަށް ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެއެވެ. 1986 ވަނަ އަހަރު މާލެއާއި ހުޅުހުޅެ ގާތްކޮށްދޭ ވައިގެ ދަތުރުތައް ގެނެވުނު ކަންތައް ކުރެވުނެވެ. އަދި ކާއްދޫގެ ވައިގެ ބަނދަރު ހުޅުވުމުން، މާލޭއާއި ކާއްދޫއާ ދެމެދުގެ ދަތުރުތަކެއްވެސް ގެނައުނު ކުރެވުނެވެ.

ކުރިއަށް އޮތްތަނުގައި، ދައުލަތުގެ އެއަރލައިން ބޭނުންގެ ވައިން ދަތުރުކުރާ ދަތުރުތައް އިތުރުކުރުމަށް، މާލޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ވައިގެ ބަނދަރު މިހާރުވެސް ބޮޑުކުރުމަށް، އެމަރިކާ އިއުތިޙާދުގެ ހެލްޕްގެ މަޝްރޫޢު މިހާރުވަނީ ނިމިފައި. ދަގަބައްދު މަސައްކަތް މިއަހަރު ފުރިހަމަ. އަދި ގަމުގެ ވައިގެ ބަނދަރު އެކަށީގެންވާ ރަނގަޅު ފެންވަރަކަށް ގެނައުމަށްޓަކައި އިމާރާތްކުރުމާއި ސަރުކާރުގެ އެހީތެރިކަން ކުރާނެ މަސައްކަތްތަކެވެ، މިހާރު ދަނީ ނިމުމާ ކައިރިވެގެން.

ކަރަންޓުގެ ދައުލަތުގައި ކުރެވުނު ދަތުރުތަކުގެ މަސައްކަތުގެ، އެއްދުވަހުން އަނެއްދުވަހަށް ދަނީ އިތުރުވެގެން އަބަދުވެސް ވަމުން. މިކަން އެނގެނީ، ކަރަންޓުގައި ފޯރުކޮށްދޭ އިންޖިނުގެ ގޯސްކުރާ މިންވަރުން. 1985 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު ދައުލަތުގައި ކުރިއަށް، ކަރަންޓުގައި ދެއްކޭ އިންޖިނުގެ 2,485 ޔުނިޓް. 1986 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު 2,778 ޔުނިޓަށް އަރާ.

މުވާޞަލާތުގެ ދުނިޔެއިން ކުރިއަށް ދިޔަ ރޭޑިއޯ ޓެލެފޯނުގެ މަސައްކަތްތަކެއް 1986 ވަނަ އަހަރު އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދެވިއެވެ. ކަރަންޓުގެ ދަތުރުތަކުގެ ޔުނިޓްތަކެއް ގެ ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަން ސެޓެލައިޓް ސިސްޓަމް ނިޒާމުގައި ޤާއިމްކޮށް އަތޮޅުތަކުގައި ވަރަށް މުހިންމު ގެތަކަށް ފޯރުކޮށްދެވިއެވެ. އަދި ސެޓެލައިޓް ޓެލެވިޝަން ސިސްޓަމެއް، މާލޭ އަދި އަތޮޅުތަކަށް ފޯރުކޮށްދެވިއެވެ.

މާލޭގެ ޓެލެފޯނުގެ ޚިދުމަތް ރަނގަޅު ކުރުމަށް ކުރިއަށް ގެންދަނީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތުން

އަހަރުގެ މުއްދަތުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޓޫރިސްޓުން ޒިޔާރަތްކުރި އަދަދު ގިނަވެ، ފަތުރުވެރިކަމުގެ ކުރިއެރުމަށް ބޭނުންވާ
ތަރައްޤީތަކެއް ގެނެވިއްޖެއެވެ. އަދި ރިސޯޓުތަކުގެ ހިދުމަތް ފުޅާކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަސައްކަތްތައްވެސް ކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި
އެ ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ދިވެހިންގެ އަދަދު އިތުރުކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވެއެވެ. ޓޫރިޒަމް ދާއިރާއިން ދައުލަތަށް
ލިބޭ އާމްދަނީ އިތުރުވެފައިވެއެވެ. އަދި މިއަހަރު ކުރިއަށް ވެސް މި ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރާނަމެވެ.

ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރޭގައި މަސްވެރިކަމަކީ މުހިންމު ދާއިރާއެކެވެ. 1986 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި
ދިވެހި މަސްވެރިކަމުގެ ތަރައްޤީއަށް ޚާއްޞަ ސަމާލުކަމެއް ދެވިފައިވެއެވެ. މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން ލިބުނު ކާމިޔާބީއަކީ
މިއީ، ތަފާތު ފިޔަވަޅުތަކާއި ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާއެވެ. 1986 ވަނަ އަހަރު ޖުމްލަ މަސް ބޭނުންކުރެވުނު މިންވަރަކީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި 30.5 ހާސް ޓަނެވެ. މިއީ 1985 ވަނަ އަހަރާއި އަޅާބަލާއިރު މިންވަރު އިތުރުވެފައިވާ
216% އިތުރުވުމެކެވެ. މިއަދު ރާއްޖޭގެ އާމްދަނީގެ ބޮޑު ބައެއް ލިބެނީ މަސްވެރިކަމުންނެވެ. ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިން
ދަރަޖައިން މަތިވެ ކުރިއަށް ދިއުމަށް ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ދޭން ސަރުކާރުން ވަނީ ކަށަވަރުކޮށްފައެވެ. ދިވެހި މަސްވެރިންގެ
ތަޖުރިބާ ޤާއިމްވެގެން ދާނީ މި މަސައްކަތުން ނަތީޖާ ކުރިއަރައިގެން ދިއުމުންނެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނޭވެ!

ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ދިވެހި ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ގެނެވުނު
ބަދަލު އެންމެ ފުރިހަމައަށް ކުރެވިފައިވެއެވެ. ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތައް ފުރިހަމައަށް ލިބިގަތުމަށް މިގޮތުން ބޭނުންވާ ޤާނޫނުތަކުން
ގެނައި ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން ވިސްނާލަން ޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނެވިފައިވެއެވެ. ރައްޔިތުންގެ
ރައްޔިތުންނަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ދިމާވާ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތައް ފުރިހަމައަށް ލިބޭނެއެވެ. އެގޮތުގެ
މަތިން ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަށް ބަލަހައްޓާ ދިފާޢުކޮށް ހިމާޔަތް ކުރަމުން ދާނަމެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ކޮށްދެއްވި ޚިދުމަތުގެ ސަބަބުން
ޤާނޫނު ހެދުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ދިޔަ 45 އަހަރު ތަޖުރިބާ، މިއަދު އަހަރުގެ

ބޭރުގައި އުފެދިގެންދާ ދަރަޖަވެރިކަން ދަރުމަވަންތަ ޚިދުމަތްތަކާއި ތަރައްޤީވާ ވިޔަފާރި ވިސްނުންތަކާ، ވަޒަން ބޮޑު އުވަދާނެކަމުގެ މިއަދުގެ ބޭރުބިމުގެ ފުރުސަތުތަކުގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް ހުޅުވާލެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން، މިފުރުސަތުގައިވެސް އަމިއްލަ އުފެއްދުންތެރިން ދަރުމަވަންތަ ކަރުދާހާއި އިހުތިރާމް ތިބި ހިތްވަރުދޭ ގޮތުން ދަސްކޮށްދެވެން ޖެހެއެވެ.

ދައުލަތުގެ ވުޒާރާތަކާއި އިދާރާތަކުގެ ތެރެއިން ކުރެވޭ ހިދުމަތްތަކުގެ ތެރެއިން ދަރުމަވަންތަ ކަމަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ ވިޔަފާރި އުސޫލުތަކުން ހިންގާ މަސައްކަތް، އުފެއްދުންތެރި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދަރުމަވަންތަ ވުޒާރާތަކާއި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާ ހިއްސާކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ހޯދުމަށް، އަދި އުފެއްދުންތެރި ވިޔަފާރިތަކުން ހިއްސާވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ދިރާސާކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ވުޒާރާތަކުން ދަރުމަވަންތަ ކަންކަމަށް ދޭ އެއްބާރުލުން ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުތަކުގައި ބަދަލުތަކެއް ގެނެސް، ވިޔަފާރީގެ ދާއިރާގައި އެހީތެރިކަން ދެވޭނެ ގޮތްތަކަށް ބެލޭނެއެވެ. އަދި އަމިއްލަ ވިޔަފާރިތަކުން ދަރުމަވަންތަ ކަންކަމަށް ދެއްވާ އެހީތެރިކަމަށް ފާހަގަކޮށް، ވިޔަފާރިތަކުގެ ތެރޭގައި މިކަމުގެ ހިތްވަރު ދެވިދާނެއެވެ.

ޒާތީ ހިންގުން

ބައިނަލްއަގުވާމީ ފަރާތްތަކާއި ދައުލަތުގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމަށާއި ވިޔަފާރި އެއްބާރުލުމާ ގުޅުވައިގެން، ދައުލަތުގެ ޒާތީ ހިންގުމުގެ ފަރާތްތަކުން އުފެއްދުމުގެ ދާއިރާތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާން ހިތްވަރުދެވޭނެއެވެ. ވިޔަފާރި އަދި ސިނާއީ ދާއިރާތަކުގައިވެސް، ދައުލަތުގެ ޒާތީ ހިންގުމުގެ ބައިގަނޑެއް، ޤާނޫނީ ކަންތައްތަކާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ހަމަޖެހުމަށް މިދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުގެ ހިއްސާތަކެއް ހަރުދަނާކުރެވޭނެއެވެ. ވިޔަފާރިއާއި ސިނާއަތާއި ދާއިރާތަކުގައި ފަރާތްތަކަށް ނޭޅޭ ގުޅުމުގެ އިހުތިޔާރު ދޭނެ ހުށަހެޅުމެއް ހިމެނޭ ގޮތުން ދަށުން ރިޔާސީ ދާއިރާތަކުގައި ބައިވެރިވެ ހަރަކާތްތެރިވެ ކުރިޔަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް ހޯދޭނެއެވެ. ވިޔަފާރިއާއި ސިނާއީ ދާއިރާތަކުގައި ޤާނޫނާއި ހަމަޖެހިގެން ބައިވެރިވެ ކުރިއަރުވާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވޭނެއެވެ. އަދި މިފުރުސަތުގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ އުފެއްދުންތެރިން ހޯދާ ގޮތަށް ހުޅުވާލެވޭނެއެވެ.

ވިޔަފާރިއާއި ސިނާއީ ދާއިރާތަކުގައި، އިސްލާހީ ބައިވެރިވުން ހިމެނޭ ގޮތުގެ ދަށުން ބައިނަލްއަގުވާމީ

އަޅުގަނޑު އެ ގޮއްވަން ރަސްމީ ޒިންމާދާރުވުމުގެ ކުރިން. މިކަން ހިފެހެއްޓީ، އަޅުގަނޑުގެ ފުރުސަތުގެ ދޭ ގޮއްވާ ދުވަސްތަކުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުގެމަތިން ތިޔަ ބަރާބަރުކަމުގައި ގެންގޮސްދިނުމަށް ކަމުގައި ކަމުގައި.

މިދިޔަ އަހަރުތެރޭ، ބައެއް ބޭރުގެ ޤައުމުތަކުގެ ފަރާތުން ރާއްޖެއަށް ކުރިއެރުމަށް ކުރަމުން ގެންދާ ކުރިއެރުންތައް ދެކެވޭ ބޮޑު ފަރާތްތަކެއް ކަމުގައި، ބައިނަލްއަޤުވާމީ ބޮޑު ބޮޑު ރިޕޯޓެއް ޤާނޫނީ މުއައްސަސާތަކުގެ ބޭނުން ކުރެވުނު ފަރާތްތައް ކުރުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ކުރި ތަޢާވުން ދިރާސާކުރަމުން ދާން ޖެހެނީ. ރާއްޖެއަށް ހުރިހާ ދަތުރެއް ކުރެވޭ ބޮޑެތި ބޭނުންތަކެއް ކޮށްދޭން ޖެހޭ ރަށްތަކަށް. މިހާރު ވެސް ޤައުމުގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތް ކުރަމުން ދާ ފަރާތްތަކަށް ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުން ދެވިފައިވާ ޚިދުމަތްތަކަށް، މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖެއަށް ޓޫރިސްޓުން އައި މިންވަރު ދަށުވެފައިވަނީ ފުރިހަމަ ކަމާއެކުގައެވެ.

ވިޔަފާރިއަށް ރަނގަޅުވެފައި ވިޔަފާރީގެ މާލީ ބޭނުން ޤައުމަށް ބޮޑު ދިމާވާ ކަމަކަށް ވެދާނެ.

ރާއްޖޭގެ ތާރީޚީ ހިނގުމުގެ ތެރެއިން ބަޔަކު ބޭރުގެ ޤައުމުތަކުގެ ފަރާތުން ހިމާޔަތްދިނުމަށް ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރުގައި ހިނގިއްޖެ ނުރައްކަލަކީ ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް ބޭރުގެ އަސާސީ ހުވަފެނެއް ތަރައްޤީގެ ކަމާއި ރާއްޖޭގެ ޤައުމެއް ގެނެސްދިނުމަށް ދޫކޮށްލުމަށް ކުރުކޮށް، ރާއްޖޭގެ ފަހަރު ދިޔައީ ތަރުތީބުކުރި ބޮޑެތި ކަންތައްތަކެއް. ދެން! މިގޮތުން ދުނިޔޭގެ ކުރިއެރުން ލިބިގެންދާނެ ގޮތަށް ކުރަމުން ދިޔަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ކަންކަމާ އިސްތިހާރުގެ ޚާއްސަ ސަރުކާރުތަކުން، އެ ރިޕޯޓުގައި ދާދި ފަހުން ބޭރު ސަރުކާރުތަކުގައި ވަސީލަތް ހިފުމުގެ ބޮޑު މަސައްކަތް ތަފާތު އަދަދުތަކަކުން ކުރަމުން ދިޔައީ. ހަމައެކަނި ރާއްޖެ، ޖާގަ ރިޔާސީ ބައިންނާއި ބަލަހައްޓާ ސަރުކާރުން، ޚާރިޖީ ދުވަސްތަކުގެ ތަޢާރަފު ކުރުމަށް މިހާރު ތަންފީޒު ކުރެވޭ މިފަދަ ފަރާތްތަކަށް ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމުގައިވާތީ. އަޅުގަނޑު މިޤައުމުގެ ދިވެހިން ދިޔައީ ދަރިވަރުންނަށް ތަޢުލީމު ދެވޭ ހިސާބުތަކަށް، އަޅުގަނޑު ފުރިހަމަކޮށް ދިމާވި ދުނިޔޭގެ ހަމަ ރާއްޖެއަށް ޖެހޭ ވިޔަފާރި ކުރިއަރާ ހިނގާ ގޮތަށް ވެރިކަމުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމަށް. އަދި އެކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ސިފަކުރަމާ، ރައްޔިތުންގެ ކަމަށް ވެރިކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަމަން ކަމަށް ކުރަމުން ކަމަށް ހިނގާނެ.

ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނޭވެ!

މިއަހަރުތެރެސް ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު ބިނާކުރަން ޖެހޭ ދުސްތޫރުގައިވާ، މުޅިކުރި
އަހަރު ތަކެތި އެއްވެފައިވާން، ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ އާއި ރައްޔިތުންގެ މަންފާއާއި ލާމަ އަސްލަކަށް
ކުރިއެރުން އޮތުމާ މަސައްކަތްކުރުން ކުރުމުގެ މަގުކަން. ދިވެހިންގެ މަޤްޞަދަކީ މުޅިރަށްތަކުގެ ކުރިއެރުން
ސިޔާސީ ރައްކާތެރިކަން ކުރުމާއި، ދިވެހިންގެ ނަޞީބުގެ ނަޝްރު ކުރުމުގައި ޤައުމީ ހިތްވަރު ދިނުމުގެ
އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތަށް ފުޅާކުރުމުގެ ކަންތައްތަށް އިޖުތިމާޢީ ކުރުމުގެ މަގުކަން.
އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ނަގާ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ފުރުޞަތު ހަމަހަމަކަން ލާއިޤު ކުރުމުގެ
ގުޅުމާއި ވީދާއި ތިޔަދަރުން އާލާކުރުމުގެ މަގުކަން. ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކަންތައްތަކުގައި ރާއްޖެއާ
އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކުން ބައިވެރިވާށެވެ، ބޭރުގެ ދަރިވަރުގައި ރާއްޖޭ އަށް ނިޔާ ހަމަތަ
ގެނައުމަށް ވިޔަނަ ގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ދުވަހަކަށް.

މިދިޔަހަފުތާ ގޮތުގެ މަތިން ބިނާކުރެވޭ ސިޔާސަތުތަށް، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދަރަޖަ ބޮޑުކުރަން
ރާއްޖެ ދިއްކޮށް ޤާއިމުކުރުމާއި ރައްޔިތުންގެ އެއްބަސްވުމާއެކު ވިޔަނަ ސިޔާސަތަށް ކުރުމުގައި ކަމާ ވުރެ
އަމާޒުތަކަށް ޝަރުޢީ ނަތީޖާ ދޭނެއެވެ.

ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު

ގައުމުގެ އިންސާނީ ރައްޔިތުންނަށް، އުޚުއްވަތުގެ އަސާސާއި ރޫހުގެ މަތީގައި، އެއް
ރަސްމީ ދައުލަތް، އެއްބަސްވެފައިވާ ބިމެއް ހަދައި ކުރިއަށް ގެންދިއުން، ޝަރުޢީ ހިމާޔަތް ހޯދުމަށް
އެ ގައުމުގެ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތުގެ ބިނާވެފައިވާ ވާންވާނީ، އެކަށީގެންވާ ދަރަޖައެއް ރައްޔިތުން
ކުރުން. އަދި މިސްރު ދެންނެވީ، މިދިޔަ އަހަރު ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭ الله ފަރާތްތެރިކަމާ
ހަމަ ބަލާ. އެޖެންޑާ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު، ގުޅުންތަކާ އިސްލާމް ދީނުގެ
އަސާސްތަކަށް ފުރިހަމަކަން ކަމާ ދިމާވެ. ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ރައްޔިތުންނަށް އެކަމަށްވާނެ
އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ ދިފާއު ކުރުން. ރައްޔިތުންނާއި ގައުމުގެ ސަލާމަތާ ކަންތަކާ، ބޭރު ޤައުމު
ކަމާއި އަމާންކަން ދެމެހެއްޓުން. އަދި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތުގެ ގޮތުން، އަލުގައި
ފަރާތް ފުޅާކުރުމަށް މިހިސާބުން ކަމާ، ޝަރުޢީ ދިރުމާއި ދިރިއުޅުން، އަދި ރާއްޖެއާ ބޭރު ގައުމާއި ތަރުތީބު ދަށް ގުޅުން
ރައްކާތެރި ކުރުމަށް ދަރުމަވަނ، ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ އަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތެއް ހަމަ ކުރުމަށްޓަކައި.

ژُعِيچِ سِوِگَسَوْمُ

وِعِرِمَدَرُ سِوِدِيْسْمِرِمَ مِيسْحَرُوِ ثَمَدُوْ مَرُوْئُ مُسْرُوْ دَمِوْفُوسِرْئُ ک وَسَرَمَحْرُسْتَمِ ژَمْمُثَمَسْ مِرِحْسْ سْتَمَرُوْمِ ثَمَرَسَرِ، ژَمْمُثَيْ ژُعِيچِ سِوِگَسَوْمُ مُوْمُ ثَمُوْئُ مَرُوْثَمُوْرَوْدَمِ مَرُوْئَسَمِدْ مُرْئُسْ. مَرُمُ، مِيسْحَرُوِ ثَمْسْرُوَسْمُسْ ئَمِ رِدُسْمُ مُسْرُوْ وِيسْ ثَمُوْدَمُ ثَمُوْدُ سَوْدُئَمِوَ مِرُوْرِيَمَمْثَيْ ثَسِرِمَسْمُ مُوْمُ مِيسْ مَرَسَرُسْ مُدَمِوْمِرِيَ دَمُوْمُ رِسْدُدُئُ مَرْمِيَمَسْمُ ژُوِئُسْ مِرِمَرِ، ژَمْمُثَيْ مُسَوَسْ مُمِرِدُسِ مُمْمُوْسْ وَسَمُسَوَمَوْ سْتَرَوِ. مَرُوْئَسَمِدْ مُرْئَدُوْئَمِ، مُسَوَسْ مُدَئَمَسْ رِسِرِيْ سَمَمَرِ، مِرُوْرِيَمَمْثَيْ مَرِ مَمِسَرُوْمَدَثُوْوِ مُرْسِرْمُدَمِ رُسِرِ زَرُوْ مُمْمِ وَمْمُسَوَمَوْئُ مُئَسَمَسْ سْتَوَمُسْمُمْ ثَمُوْدَسَسْ وِيسْ. وَسِرِوَمَيَمَسَسْ سْتَمَيْرُدُئُ سِوِگَسَوْمُ وَسْتَوَمُسِرِ سَوَمُسْ بْرُسْدَوْمُوْسِرِسْ سَوَمُسْ رِسِرِ ثَمُوْدَسَسْ مُرْسِرْمُدَمْسْ ثَمَمَمْحَرُسْدَوْرُدَرُوَسْ: مَرُوْئَسَمِدْ-ذُسْسَرِ، ژَمْمُثَيْ سِوِگَسَوْمُ دِسِرِوَسْسَوَسْ بْرُسْدَوْمُوْسِرِسْ رِسِرِ سْتَسْدُوَمَيَمَسَسْ بْرُسْدَوْمُوْسِرِسْ سَوَمُسْ ثَمُوْدُئُ ثَوْسْ مَمَمَسَسْ وِيسْ. مُمْمِيَمَسَسْ ذُمْرُوَمِ رِسِرِ مُسْحَرُئُ مَرُوَمُوْسْمُوَسَسْ سْتَرُمُ، رَمِوِمَمَسَسْ وَمَرُوْسِرِسْ سْتَسْوُسِرِسْ مَمَمَسْ وِيسْ. مَرُوَسْمُسِرِ ژَمْمُثَمَسَسْ ثَوْسْ مَمَرِرِ سْتَوْسْ وَسَمُسَوَمَوْسْ، ثَرِسِرِمُئُ سْحَرُبَرُمَمَسَسْ، مِيسْحَرُوِ مِرِسْمُئُ مُسْرُوَسْ وَسَسَوَمَوْسْ، بَرُمُثَمِ مِرِسْبَسَوَسْ حَوِيسْمُ دِسِرِوَسْ سِوِگَسَوْمُ ثَسْرُثَيْ مُمْمُ مَمَوْمَسَسْ. ژَمْمُثَيْ دِثَرِسْسْمُوِ ژُعِيچِ سِوِگَسَوْمُ ثَرِسِرِثَمَسْ ثَرِسِرِ ژَمْمُثَمَسْمُوْدُسْ ثَرِمَرِمَرِثَسْ، ژَمْمُثَمَسْ دِثَرِسِرِ مُمِرِمَمَسَسْ مَرِمِوِمَرَثَمَوْ مَرُوَمَمِ مِرِوِسَرَثَمِ مِرِبْوِسَرَثَمِ ثَمُوْدُمَرُوْئُ مُسْوُمِرِمَسْ حِرِثَدُسْ. مُسْسَسْمَوَدُسْ سْتَسِرِمَسْ ثَمُوْ مَرُسْمُوْسْ، مِرُوْرِ مَرُمُمَرُسْمُسْ وَسَمُسَوَمَوْسْمِرِ دِثَرِسْسْمُوِ سِوِگَسَوْمُ ثَرِثَسْرُمَحْ دَسْسْ وَسَمُسَوَمَوْ مَرُوْئَسَمِدْ وِ ثَرِسْسَرُوَمِرِ، رِمُسْرَوَثَسْرُدَمِ سْتَوِمُسْمُوَسَمُوْئَمِ.

مَرُمُمِرِمُسْرُئُ دَمْحَ مِرِسْئُ مُمْمُثَمَمُوْمِرِ ثَسْرُمَسْمُسْمُوْ!

ژَمْمُثَيْ سَوْسْمُوَمُمُوْ مِيسْحَرُبَرُسْسْ مَرُسَرُوْسْمُوَرِ، مُسْرُوْدِبَرُمُئُ سْرُوَمُ وَرِ مَمُمُئُ وَسَمُمْحِرِمُمَمُوْ سْرُسْ. مَرُمُ، مُمِ ژَمْمُئُ مُسْرُوْسْئُ سْمُسْمُوْئَمِ مُمِرِوَمِرِوَ

ؤسـ ھدّحرِمْ ھَرُمْ. ذِوَّرَىٰ دِسْرُسْ ىِرْھَىْرُدْ دُسْرُسـ ھَرُمْرُ ؤَمِرُوسـ ھَرُدُىسرِدْ ھَرْسْرَىْرُّ ؤَمِرْوَّسْ.

ھُرُسْرَىْرُّھُرُ، دِھَمْرُ ھَرُدُىسرِدْ ھِرَھَّرُدْسْرَىْرُّھِ ھِرَھَّرُدْسْ دُھْرُوىْرِّسْ ىَرَھْتَّىْ ھُسْرُدُىرِ ىَرَھْھِرُسْرَىْرُ دِ دُوَّرَىْرِ، ھَرُدُىسرِدْ دُسْرُىْ ھُىْرَھِرِسْرَّسْرُدْ دِرَىْرُ دُوسـ، ھُرِدِىْرُ سْرَّىْرَىْرُھْ ھُىْرَىْرُھْ سْرُھْرُىْرَىْرُ دُسْرُىْرَىْرُ دُىْرَوْرَىْرُ سْرُھْرُوْھُ ھُرُوْرُىْ. ھِرُّىْرُّ سْرَىْرُّ، ھُىْرَىْرُھْ ىَرَىْرُىْرُ سْرُھْرُوْرَىْرُىْ ھُرُوَّرِ دُرُىْرُ دُرُّىْرُ ىُھْرُىْرُ سْرُھْرُھْ سْرُھْرُ. ھُسْرُسْرُىْرُھْرُىْرُ، ھَرُدُىسرِدْ دُسْرُىْرُّ سْرُھْرُھْرُھْ سْرِسْرُدْرُسْ ھَّرُىْرَىْ، ھِرُوْرِسْرَىْرُ سْرِسْرُھْسْرُ ھِرُھْرُسْ ھَرِسْرُوَّرِھَّ ىِرِھِىْرَىْرُ دُسْرُىْرُ ھِرُىْرَىْرُّسْرُىْ دُھَرُھْرِىْرُسْ ھِرُھْرُوَّرِھَّ ىُھْرُىْرُوسـ، ھِرُوْرِسْرَىْرِ ھُرُوْسْرُىْرِ، ىُھْرُىْرِ، ىِرُّىْرِ، دُسْرُّىْرِھَّھُرُ. ھُسْرُّھَرُىْرُوَرِ ھُىْرُوْرِ، دُھَّ دُوَّرُھْرُھَرُىْرُوَرِ ھَرُّىْرُّھُ ھُىْرِ ھَّھُرُ. دِھَمْرُىْ ھِرُوْرِسْرَىْرِوْسـ، ىَرُّھُرُوَّرَ ھِرُوْرِسْرَىْرُىْرُوَرِ سْرُوْوْسْرُوِ سـھَّھُرُ سْرُھْ. ھُسْرُدِ، ىَرُّھُرُىْرِ دِىْرُسْ ھَرُدُىسرِدْ ھُسْرُدْسْ ھُسْرُدْسْ ىُھَّھُرُ سْرُھْرُ. ھُرُسْرُ سْرُوْھُھْىْرَّ، ھَرُدُىسرِدْ دُسْرُىْ سُّھَرُوَرِسْرَىْرُىْرَىْرُ ھَرُدُىسرِدْ دِھَمْرُ ؤَىْرُسْرُوْرِوَّ ؤَرَوَرِسْرُ، ھَرُدُىسرِدْ دُسْرُىْرَىْرُىْرَىْرُ ھَرُدُىسرِدْ دُسْرُىْ ھَرِسْرُىْرَىْرُ ؤَىْرُسْ ؤُسْرِھُھْ سْرُوْوْسْرُ.

ھِرُھَ دِھْرُىْرُھُسْرِ دَھْرِسـسْرَھِ، ھَرُدُىسرِدْرُّھِ، ىُھْرُدُىْ ھُسْرُدُىرِ سْرَھْھِرِھُسْرَىْرُ، دُھُھُوْىْسْرُوَّ ھِرِسـھُّدُھِرِسْرُىْ ھُسْرُدُىُىْرُھِ، ھُھْھَھِرِوَىْسْرُھُ سُّھِرِ ھُرُوْرِىْسْرُ دَھِ ھُرُوْرِىْسْرُ دَھِ دُسـھْرُىْسْ سُّسْرُدُىْ ىُھْرُدُىْ ىُھْ ھَرُھْرِىْرُّ ھُرُھْرُوْسْرُ ھُرِ ىِرِھِ اللهُ ىُ بَرَسْـسْرُھُىْسْ ھُرُھَّ سُّسْرُّ بُّىْرُ.

ىُھَّسْرُ سْرَىْرُھَىْرُ 68/ر. ىُ 6 ؤَسْرَ دُھْرُّىْرِھَّ ىُھُىْرُوَرِسْرُ، سْرَھْھِرِھُسْرُىْ دَھْرِسـ ىُرُوْوَرِسْرُىْ ھُرُوَّرِھِ سْـھَرُّ ھِرِوْرُسْرَىْرُ.

رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا.

رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

27 ذُوالْقَعْدَة 1407

26 ژُوئِن 1987

مَرْيَم ثَوْفِيق وَزِيرُ مَالِيَة